

Remissvar till Sveriges Nationella Skogsprogram (N2015-2214-sk)

– underlagsrapport från arbetsgrupp 3

Vi välkomnar arbetet med att ta fram ett nationellt skogsprogram för att bättre realisera de möjligheter som finns inom den pågående omställningen till en biobaserad ekonomi. BioBusiness Arena är ett skogligt nätverk i Västernorrland som medverkar i denna omställning.

Åtgärdsförslag 5.2 4, 5.3.1 och 5.3.2 kan ytterligare stärkas med slutsatser från bifogat kunskapsunderlag (*Styrmedel och innovationspolitik för framtidens bioraffinaderier, SP*) som processats fram i samverkan mellan akademi och näringsliv under 2015. Kunskapsunderlaget ger en vägledning i hur en klok innovationspolitik bör utformas som främjar såväl FoU, demonstration samt kommersialisering av biobaserade produkter.

En framgångsrik innovationspolitik behöver utgå från ett systemperspektiv på innovation som tar fasta på de helt avgörande återkopplingsmekanismer som finns mellan kunskaps- och marknadsutveckling. Dessa är nödvändiga för att nya teknikspår med stor potential på lång sikt skall kunna mogna och konkurrera med etablerade alternativ på marknaden. I praktiken betyder det att innovationspolitiken behöver inrikta sig på att stimulera aktörer till att bilda nätverk, experimentera och lära sig hur den nya tekniken skall kunna fungera på kommersiella villkor, samtidigt som eventuella institutionella hinder (dvs. lagar, regler, normer etc.) för ett sådant lärande undanröjs.

En omställning till ett klimatsmart samhälle innebär en möjlighet att stärka näringslivets konkurrenskraft i Sverige, men om den möjligheten skall förverkligas behöver en mer aktiv och differentierad innovationspolitik föras. Vi skulle här vilja lyfta fram följande sju huvudslutsatser:

- Området bioraffinaderier utgör en möjlighet att skapa industriell förnyelse av etablerade industrier i Sverige samtidigt som specifika satsningar på området kan på ett betydande sätt bidra till regeringens målsättning om en fossil oberoende fordonsflotta till år 2030.

- För att klara en sådan målsättning bör innovationspolitiken i Sverige inrikta sig på att stimulera en industriell kapacitet där företag har en möjlighet att bygga de första fullskaliga anläggningarna och lära sig innan de förväntas konkurrera med redan etablerade alternativ.
- En rimlig första målsättning är att 8-12 anläggningar kommer till stånd med en total produktionskapacitet på minst 20 TWh förnybara drivmedel och kemikalier till år 2030. En sådan satsning har potential att skifta området in i en tillväxtfas.
- För att skapa en industriell kapacitet hos svenska företag behövs mer anpassade styrmedel som tar hänsyn till områdets karaktär och vilka andra styrmedel som finns tillgängliga. I detta positionspapper pekar vi på möjligheterna att kombinera ett pris på koldioxid eller en generell kvot med (a) ett prispremiumsystem, (b) offentlig upphandling och (c) en separat kvot för teknologier i en nischmarknadsfas i kombination med ett budgivningssystem med förutsägbara priser.
- Det är kombinationen av styrmedel samt hur väl de utformas och implementeras som kommer vara av avgörande betydelse snarare än enskilda styrmedel.
- Den svenska innovationspolitiken behöver söka stöd i EU's regelverk och finansieringsinstrument och inte ensidigt styras av densamma.
- Om ingen industrialiseringspolitik förs urholkas den industriella basen i landet.

Oavsett vilka styrmedel som väljs rekommenderar vi dock regeringen att anslå ett innovationssystemperspektiv och analysera dynamiken mellan styrmedel när nya utformas och gamla anpassas. Ett innovationssystemperspektiv är nödvändigt för att stimulera innovation, stärka näringslivets konkurrenskraft och uppnå högt ställda klimatambitioner.

Med vänliga hälsningar

Bengt Aldén

Processledare